

Motivation

Föreläsning 3

LMU450 - Ekonomi och organisation

Chalmers tekniska högskola

Dan Paulin

2018-03-26

[dan.paulin at chalmers.se](mailto:dan.paulin@chalmers.se)

Litteratur och lärandemål

- Litteratur:

- Artikel 3

- Lärandemål:

- (Använda teorier för att beskriva ledarskapsbeteenden)
- (Tillämpa olika gruppsykologiska teorier i yrkesmässiga sammanhang)

Innehåll

- Motivationsteorier
 - Maslows behovshierarki
 - Om våra behov inte tillgodoses
 - Herzbergs motivations-hygienteori
 - Målsättningsteori
 - Hackman och Oldham - Arbetskaraktäristiska modellen
 - Trivsel

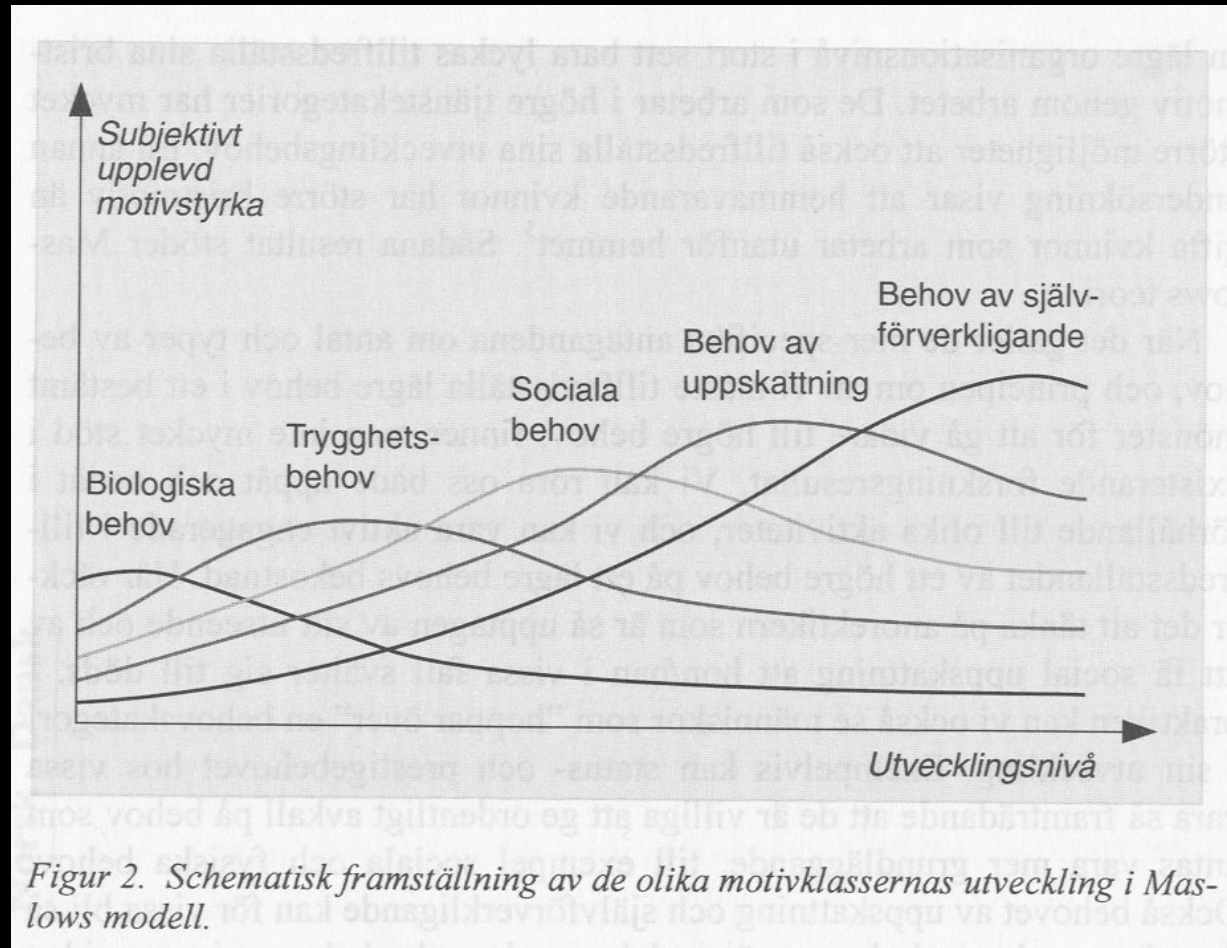
Motivation – Ett problematiskt begrepp

- Pengar
 - Lön och bonus – Drivkraft för motivation?
- Sjukfrånvaro och trivsel på arbetet

Inre och yttre faktorer

- Inre motivation
 - Rationella faktorer
 - Förväntning
 - Mål
 - Personliga faktorer
 - Behov
 - Personlighet
- Yttre faktorer
 - Utformning av arbeten
 - Ekonomiska och sociala faktorer

Maslows behovshierarki

Källa: Kaufmann, G. & Kaufmann, A., *Psykologi i organisation och ledning*, Studentlitteratur, Lund, s. 98, 1998.

Vad händer om inte behoven tillgodoses?

- Beror på graden av avvikelse
- Överkomligt - positiv stress
- Ej överkomligt med liten frustration -
anpassningsmekanism
- Ej överkomligt med stor frustration - psykoneuros

Anpassningsmekanismer

1. Kompensation - Bli bra på annat
2. Rationalisering - Hittar en socialt accepterad förklaring
3. Identifiering - Tar del av andras förtjänst
4. Projektion - Skyller på andra
5. Regression - Blir barnslig
6. Förskjutning - Blir arg på någon annan
7. Sublimering - Göra något otillåtet på ett tillåtet sätt.
8. Flykt - Dagdrömmar, social isolering
9. Förträngning - Censurera, glömma

Herzbergs motivations-hygienteori

- Miljön innehåller två komponenter
- Hygienfaktorer
 - Skapar vantrivsel om de inte uppfylls
 - T ex relationer till över- och underordnade, arbetsvillkor, säkerhet
- Motivationsfaktorer
 - Skapar motivation vid ”större mängd”
 - T ex erkännande, ansvar, psykologisk växt

Hygien- och motivationsfaktorer

- Hygienfaktorer

- Lön och status
- Anställningstrygghet
- De mellanmännsliga relationerna
- Arbetsförhållanden som påverkar privatlivet
- Arbetsledning

- Motivationsfaktorer

- Erkännande
- Arbetsuppgifterna
- Ansvar för och kontroll över arbetssituationen
- Befordran
- Utveckling

Målsättningsteori

- Bestämt mål – Central drivkraft
- Deltagande i målsättningsprocessen ökar acceptansen
- Specifika mål
- Svåra mål
- Feedback

Det är viktigt att försäkra sig om medarbetarens målförpliktelse och självförmåga

Arbetskaraktäristiska modellen – Hackman & Oldham

- Skapad för att utforma bra arbeten
- Mäts i motivationspotential (MPS)
 - $MPS = Aut \times Feed \times ((UI + UB + VF) / 3)$
- Fem komponenter
 - Autonomi (Aut)
 - Feedback (Feed)
 - Variation i färdigheter (VF)
 - Uppgiftsidentitet (UI) - Kan jag delta i HELA uppgiften?
 - Uppgiftens betydelse (UB) - För org + människor inom/utom org

Trivsel och produktivitet

- Ökad trivsel = ökad produktivitet?
- Arbetets art har avgörande betydelse för arbetstillfredsställelse och produktivitet
 - Mekaniserat arbete: Inget samband mellan trivsel och produktivitet
 - Varierande arbete: Tydligare koppling mellan trivsel och produktivitet
- Arbetsgruppen och dess struktur och normer har stor påverkan på sambandet mellan trivsel och produktivitet.

Litteratur och lärandemål

- Litteratur:
 - Artikel 3
- Lärandemål:
 - (Använda teorier för att beskriva ledarskapsbeteenden)
 - (Tillämpa olika gruppsykologiska teorier i yrkesmässiga sammanhang)

Innehåll

- Varför motivationsforskning?
- Motivationsteorier
 - Maslows behovshierarki
 - Om våra behov inte tillgodoses
 - Herzbergs motivations-hygienteori
 - Målsättningsteori
 - Hackman och Oldham - Arbetskaraktäristiska modellen
 - Trivsel

Kommande lektioner

Måndag 9/4, kl 08:15-10:00:

FL- Arbetsgrupper

Litteratur: PP, kap 1-4, 6

Måndag 9/4, kl 10.15-12.00 & 13.15-15.00:

Övning - Kolgruvan

Måndag 16/4, kl 13:15-15:00:

FL- Ledning och styrning

Litteratur: PP, kap 7

Torsdag 19/4, kl 08:15-10:00:

FL- Organisationsutveckling

Litteratur: PP, kap 8 + OT, kap 5.5-5.6

Torsdag 5/3, kl 13:15-15:00 & 15:15-17:00:

Litteraturseminarium, Obligatorisk!

Litteratur: All organisationslitteratur